

บทที่ 6

บทสรุป

การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับเด็กที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่ พ.ศ.2475 ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา การสาธารณสุข การสงเคราะห์ หรือด้านการศาลนั้น ได้ทำให้ทราบและสะท้อนให้เห็นพัฒนาการของความสนใจและการตระหนักถึงความสำคัญของเด็กที่เพิ่มมากขึ้นในสังคมได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งในที่สุดรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงได้ให้จัดตั้งวันเด็กขึ้นในปี พ.ศ.2498 เพื่อเป็นการยืนยันและเตือนให้เห็นถึงความสำคัญของเด็ก ซึ่งในช่วงนี้การดำเนินงานต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเปรียบเสมือนการทำเพื่อเด็ก โดยที่เด็กนั้นไม่ได้รับรู้ถึงความคาดหวังที่รัฐบาลมีต่อตนว่าเป็นอย่างไร แต่ภายหลังที่รัฐบาลสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้จัดให้มีคำขวัญวันเด็ก สารสนวันเด็ก และหนังสือวันเด็ก ตั้งแต่ พ.ศ.2502 นั้น สื่อเหล่านี้ได้เป็นสิ่งทีรัฐบาลส่งต่อความคาดหวังของรัฐบาลให้เด็กได้รับรู้ และปฏิบัติตามแนวทางที่รัฐบาลได้คาดหวังต้องการ

คำขวัญวันเด็ก สารสนวันเด็ก และหนังสือวันเด็คนั้น นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงความต้องการและความคาดหวังของรัฐบาลที่มีต่อเด็กได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังเป็นสื่อที่รัฐบาลได้แสดงความคาดหวังและต้องการจากประชาชนส่วนอื่นๆ ด้วยเช่นกัน เพราะทั้งคำขวัญวันเด็ก สารสนวันเด็ก และหนังสือวันเด็คนั้นมิใช่มีเพียงแต่เด็กเท่านั้น ที่จะได้อ่านหรือรับฟัง แต่ยังถูกแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง ดังนั้นสิ่งที่ถูกถ่ายทอดออกมาในคำขวัญ สารสน และหนังสือวันเด็คนั้นจึงเป็นสิ่งทีรัฐบาลต้องการและคาดหวังให้ประชาชนทุกคนปฏิบัติตาม หรือให้อยู่ในแนวทางที่ได้วางไว้ด้วย

ความคาดหวังและความต้องการของรัฐบาลที่มีต่อเด็กซึ่งได้แสดงออกมาผ่านคำขวัญ สารสน และหนังสือวันเด็คนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามการดำเนินงานทางการเมือง การปกครองและการบริหารประเทศของรัฐบาล และยังเป็นผลมาจากสภาพการณ์ต่างๆ ของบ้านเมืองในขณะนั้น และจากการศึกษาคำขวัญวันเด็ก สารสนวันเด็ก และหนังสือวันเด็คนับตั้งแต่ ปี 2502 จนกระทั่งปี 2519 นั้น ความต้องการและความคาดหวังของรัฐบาลที่มีต่อเด็กได้มีความแตกต่างกันออกไปดังนี้ คือ

ในสมัยของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นับตั้งแต่ช่วงปี 2502-2506 นั้น รัฐบาลได้มีนโยบายหลักสำคัญก็คือ ความมั่นคงของรัฐบาล และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประเทศ ดังนั้นถึงแม้ว่ารัฐบาลจะได้มีความต้องการและคาดหวังกับเด็กอยู่หลายประการ นับตั้งแต่การเป็นเด็กที่รักความก้าวหน้า รักความสะอาด อยู่ในระเบียบวินัย เป็นเด็กที่ประหยัด และเป็นเด็กที่มีความขยันหมั่นเพียร แต่สิ่งทีรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและคาดหวังกับเด็กเป็นอย่างมากก็คือ เรื่องของระเบียบวินัย เพราะไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความก้าวหน้า ความสะอาด ความประหยัด หรือความขยันหมั่นเพียรนั้น รัฐบาลได้ถือว่าต้องมีพื้นฐานมาจากความเป็นระเบียบวินัย และสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะสามารถนำประเทศไปสู่

ความมั่นคง มีเสถียรภาพ และเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการทำงานบริหารประเทศ และการปกครองประเทศของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่ต้องการความมั่นคงเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นรัฐบาล จึงได้มีการดำเนินงานที่เกี่ยวกับเด็กหลายประการในแนวทางที่จะควบคุมเพื่อที่จะให้เด็กนั้นอยู่ใน ระเบียบและกรอบปฏิบัติที่รัฐบาลได้วางไว้

ในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจรนับตั้งแต่ปี 2508-2516 นั้น ถึงแม้ว่าแนวนโยบายหลายประการ ของจอมพลถนอม กิตติขจรจะมีความคล้ายกับจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดังเช่นในเรื่องของความมั่นคง ของรัฐบาล และนอกจากนี้รัฐบาลก็ยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจรวมทั้งการศึกษา แต่จอมพลถนอม กิตติขจรนั้นได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของศาสนาในฐานะที่เป็นแนวทางในการ ปกครองประเทศและในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กด้วย ดังนั้นความคาดหวัง และความต้องการกับเด็กในสมัยนี้จึงได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของศีลธรรม และคุณธรรมค่อนข้างมาก เพราะหากเด็กหรือประชาชนมีศีลธรรม หรือให้ความสำคัญกับเรื่องของศีลธรรมแล้วสังคมก็จะสงบสุข และประเทศก็จะมีความมั่นคง รัฐบาลจึงได้สนับสนุนและส่งเสริมในเรื่องของศีลธรรมเพื่อให้เด็กใช้เป็น แนวทางของชีวิต นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของการศึกษาและได้คาดหวังให้เด็ก เห็นความสำคัญในเรื่องนี้อีกประการหนึ่งด้วย เพราะการศึกษามีความสัมพันธ์เป็นอย่างมากต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตามภายหลังจากการปฏิวัติตนเองของรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ในปี 2514 แล้ว ท่าทีและความคาดหวังที่รัฐบาลมีต่อเด็กก็ได้เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เนื่อง มาจากบทบาทในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของนักเรียน นิสิต และนัก ศึกษาได้มีมากขึ้น ดังนั้นจึงมีความต้องการที่จะควบคุมและเข้มงวดกวดขันเด็กมากขึ้นกว่าเดิม และ ด้วยเหตุนี้เองได้ทำให้เกิดเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยขึ้น ในวันที่ 14 ตุลาคม 2516

ในสมัยประชาธิปไตย นับตั้งแต่ปี 2517-2519 ถึงแม้ว่าในช่วงนี้จะมีนายกรัฐมนตรี หรือ รัฐบาลอยู่หลายชุดหลายคน แต่เหตุผลประการสำคัญที่มีส่วนต่อการกำหนดความคาดหวังและ ความต้องการของรัฐบาลที่มีต่อเด็กของตนนั้นเป็นผลอย่างยิ่งจากเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 ซึ่งทำ ให้เกิดกระแสความตื่นตัวและความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย สิทธิและเสรีภาพออกไปอย่างกว้าง ขวางในสังคม ซึ่งเป็นเหตุผลให้รัฐบาลกำหนดความคาดหวังต่อเด็กเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยในช่วงแรกนั้น รัฐบาลได้คาดหวังที่จะให้เด็กเห็นความสำคัญและรับรู้ถึงพลังของประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม กระแสของประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ได้เป็นพลังผลักดันก่อให้เกิดการเรียกร้องสิทธิและ ความต้องการการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งนำมาสู่การเดินขบวน การประท้วง หรือการนัดหยุดงาน อย่างมากมาย เป็นสาเหตุของการเกิดความสับสนวุ่นวายในหลายๆ เหตุการณ์ รวมทั้งการขยายตัว ของลัทธิสังคมนิยมที่มีมากขึ้นในสังคมโดยเฉพาะในหมู่นักเรียน นิสิต และนักศึกษาที่แสดงบทบาท ทางการเมือง สิ่งเหล่านี้ทำให้รัฐบาลหวังและต้องการเป็นอย่างยิ่งที่จะให้เด็กหรือรวมทั้งประชาชน

แสดงพลังของประชาธิปไตยให้อยู่ในแนวทางที่ดี กล่าวคือ การเรียกร้องซึ่งสิทธิและเสรีภาพในเรื่องต่างๆ นั้นก็มีขอบเขตปฏิบัติด้วยเช่นกัน

กล่าวโดยสรุปก็คือ นโยบายหรือแนวทางในการดำเนินงานทางการเมือง การปกครอง และการบริหารประเทศของรัฐบาล รวมทั้งสภาพการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้น มีส่วนส่งผลสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดความคาดหวังและความต้องการของรัฐบาลที่มีต่อเด็กให้มีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามจากการศึกษาในครั้งนี้ได้พบว่า ถึงแม้ว่าสิ่งที่รัฐบาลคาดหวังกับเด็กนั้นจะแตกต่างกัน แต่จุดใหญ่ที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งก็คือ เรื่องของการศึกษา ทั้งนี้เพราะถือว่าการศึกษานั้นเป็นพื้นฐานอันสำคัญของการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าไปในทุกๆ ด้าน และในสมัยประชาธิปไตยยังถือว่าการศึกษาระดับพื้นฐานนั้นเป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องมอบให้กับเด็กทุกคน เพราะเป็นหน้าที่ของรัฐบาล และเป็นสิทธิที่เด็กไทยทุกคนในประเทศควรจะได้รับจากรัฐบาลอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

นอกจากนี้ทุกรัฐบาลยังให้ความสำคัญกับเรื่องของความประพฤติเป็นอย่างมากอีกประการหนึ่ง ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ว่าเรื่องนี้มีความเกี่ยวพันอยู่กับความสงบสุข และความเรียบร้อยของสังคม แต่การแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับความประพฤติที่เกิดขึ้นนี้ รวมทั้งพฤติกรรมที่รัฐบาลถือว่าเป็นปัญหานั้นได้มีความแตกต่างกัน โดยในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เด็กที่รัฐบาลให้ความสำคัญและถือว่ามีปัญหาทางด้านความประพฤตินั้นคือ เด็กที่หนีเรียน มั่วสุม ก่อการทะเลาะวิวาท เป็นอันธพาล เป็นต้น รัฐบาลจึงได้ให้ความสนใจกับเด็กกลุ่มนี้โดยได้แก้ไขปัญหานี้โดยการวางแนวทางปฏิบัติในการควบคุมเด็กเหล่านี้ให้อยู่ในระเบียบวินัย แต่เด็กเหล่านี้ก็ยังคงมีอยู่และได้กลายเป็นปัญหาที่รัฐบาลในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร ให้ความสนใจและมีความพยายามที่จะนำหลักของศีลธรรมมาเป็นแนวทางในการแก้ไข แต่ภายหลังจากการปฏิวัติตนเองเด็กที่รัฐบาลให้ความสนใจนั้นนอกจากจะเป็นเด็กในกลุ่มเดิมแล้ว รัฐบาลยังได้ให้ความสนใจกับเด็กนักเรียน นิสิต และนักศึกษาที่แสดงความคิดเห็นและบทบาททางการเมืองอีกด้วย ซึ่งในช่วงหลังนี้รัฐบาลได้ให้ความสนใจในเด็กกลุ่มหลังนี้มากกว่าเด็กในกลุ่มแรก ซึ่งท้ายที่สุดรัฐบาลก็ได้เข้าทำการควบคุมอีกครั้งหนึ่ง อย่างไรก็ตามสิ่งที่รัฐบาลทำได้นั้นก็เป็นเพียงแค่การควบคุมความประพฤติซึ่งมิได้มีผลทางความคิด นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ยังคงแสดงบทบาททางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นนั้นก็เกิดขึ้นจากพลังของเด็กเหล่านั้น

สำหรับสมัยประชาธิปไตยรัฐบาลได้สนับสนุนการแสดงออกทางความคิดและบทบาททางการเมืองของเด็กนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เพราะถือว่าเป็นแนวทางแห่งประชาธิปไตย แต่เมื่อการแสดงออกเหล่านั้นมีมากขึ้น เช่น การประท้วง การเรียกร้อง การชุมนุม การเดินขบวน เป็นต้น รัฐบาลก็ได้เริ่มเห็นว่าพฤติกรรมเหล่านั้นได้เป็นปัญหาความประพฤติด้วยเช่นกัน ดังนั้นต่อมารัฐบาลจึงขอให้การแสดงออกในสิทธิและเสรีภาพนั้นต้องอยู่ได้ขอบเขตของกฎหมาย แต่ในท้ายที่สุดนั้นรัฐบาลใน

สมัยประชาธิปไตยก็ต้องการให้เด็กนักเรียน นิสิตและนักศึกษาอยู่ภายใต้กฎระเบียบวินัย เหมือนดังเช่นในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อรัฐบาลเห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวไม่ได้อยู่ในแนวทาง แห่งประชาธิปไตยต่อไป แม้กระทั่งในปัจจุบันนี้ปัญหาเรื่องของความประพฤตินั้นยังคงเป็นปัญหาใหญ่ และเรื้อรังไม่สามารถแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงได้